

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. május 18.
(OR. en)

9054/18

Intézményközi referenciaszám:
2017/0312 (NLE)

RECH 187
COMPET 320
ATO 29

FELJEGYZÉS

Küldi:	az Állandó Képviselek Bizottsága (I. rész)
Címzett:	a Tanács
Előző dok. sz.:	8695/18 RECH 170 COMPET 283 ATO 25 + REV 1 + ADD 1 + ADD 2
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS RENDELETE az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2019–2020) – <i>Általános megközelítés</i>

1. A Bizottság 2017. december 1-jén benyújtotta a Tanács részére az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2019-2020) szóló tanácsi rendeletjavaslatot¹.

¹ 15387/17 + ADD1.

2. Az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés² (Euratom-szerződés) előírja, hogy a nukleáris területen létrehozandó kutatási és képzési programok időtartama legfeljebb öt év lehet. Ezért az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról szóló, 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet³, amely a „Horizont 2020” keretprogram szerves részét képezi, 2018 végén hatályát veszti, míg a keretprogram más részei az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) vonatkozó rendelkezései alapján 2020 végéig lesznek hatályosak. E javaslat célja biztosítani, hogy a program 2019–2020-ban is folytatódjon.
3. Az Állandó Képviselők Bizottsága 2018. január 10-én a választás lehetőségével élve úgy döntött, hogy a javaslatokkal kapcsolatban konzultál az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal.
4. A kutatási és nukleáris közös munkacsoport több ülésén is vizsgálta a javaslatot, néhány helyen módosította a bizottsági javaslatot, majd elvi megállapodásra jutott a szöveg tervezetéről. Az Állandó Képviselők Bizottsága a 2018. május 16-i ülésén megerősítette a megállapodást. A delegációk által a Tanács ülésére tekintettel tett nyilatkozatokat e feljegyzés kiegészítései tartalmazzák.
5. A fentiekre figyelemmel felkérjük a Tanácsot, hogy erősítse meg az e feljegyzés mellékletében szereplő szövegre vonatkozó megállapodást annak érdekében, hogy a 2018. május 28–29-i ülésén általános megközelítést fogadhasson el.

² Az Euratom-Szerződés 7. cikke.

³ HL L 347., 2013.12.20., 948. o.

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2019–2020)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 7. cikke első bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottságnak a Tudományos és Műszaki Bizottsággal folytatott konzultációt követően benyújtott javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Atomenergia-közösség (a továbbiakban: a Közösség) egyik célkitűzése, hogy – többek között a tagállamokban folytatott nukleáris kutatás előmozdítása és elősegítése, valamint közösségi kutatási és képzési program végrehajtásával történő kiegészítése révén – hozzájáruljon az életszínvonal emeléséhez a tagállamokban.

- (2) A nukleáris kutatás a nukleáris biztonság, védelem és sugárvédelem szintjének növelése révén hozzájárulhat a társadalmi és gazdasági jóléthez és a környezeti fenntarthatósághoz. Ugyanilyen fontos a nukleáris kutatás potenciális hozzájárulása az energiarendszer hosszú távú széntelenítésének biztonságos, hatékony és zavartalan megvalósításához.
- (3) A Közösség 1314/2013/Euratom tanácsi rendelettel¹ megállapított 2014–2018-as kutatási és képzési programjának (a továbbiakban: 2014–2018-as program) időközi értékelése megállapította, hogy a tevékenység releváns és továbbra is hathatósan hozzájárul a nukleáris biztonság, a nukleáris védettség és biztosítékok, a radioaktív hulladékok kezelése, a sugárvédelem és a fúziós energia területén felmerülő kihívások kezeléséhez.
- (4) A nukleáris kutatás közösségi szintű folyamatosságának biztosítása érdekében meg kell határozni a Közösség kutatási és képzési programját (a továbbiakban: Euratom-program) a 2019. január 1-jétől 2020. december 31-ig tartó időszakra. Az Euratom-program célkitűzéseinek meg kell egyezniük a 2014–2018-as program célkitűzéseivel, a programnak ugyanazokat a tevékenységeket kell támogatnia és ugyanazon végrehajtási módot kell alkalmaznia, amely már eredményesnek és megfelelőnek bizonyult a célkitűzéseinek elérésében.
- (5) A nukleáris kutatás támogatása révén az Euratom-program hozzá fog járulni a 1291/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel² létrehozott „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (a továbbiakban: „Horizont 2020” keretprogram) célkitűzéseinek eléréséhez, és elő fogja segíteni az Európa 2020 stratégia végrehajtását, valamint az Európai Kutatási Térség létrehozását és működését.

¹ A Tanács 2013. december 16-i 1314/2013/Euratom rendelete az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2014–2018) (HL L 347., 2013.12.20., 948. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 11-i 1291/2013/EU rendelete a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) létrehozásáról és az 1982/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 104. o.).

- (6) Mindamellett, hogy a nukleáris energia potenciálisan befolyásolhatja az energiaellátást és a gazdasági fejlődést, a súlyos nukleáris balesetek veszélyt jelenthetnek az emberi egészségre. Ezért az Euratom programban a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani a nukleáris biztonságra és – adott esetben – a Közös Kutatóközpont által vizsgált biztonsági szempontokra.
- (7) A Tanács 2008. február 28-i brüsszeli ülésén elfogadott következtetéseiben meghatározott európai stratégiai energiatechnológiai terv (a továbbiakban: SET-terv) előírja a karbonszegény technológiák fejlesztésének felgyorsítását. Az Európai Tanács a 2011. február 4-i ülésén megállapodott abban, hogy az Unió és tagállamai ösztönözni fogják a megújuló energiaforrások hasznosítására, valamint a biztonságos és fenntartható karbonszegény technológiákra irányuló beruházásokat, és a SET-tervben megállapított technológiai prioritások megvalósítására fognak összpontosítani. Az egyes tagállamok továbbra is maguk döntenek el, hogy a technológiák mely típusát támogatják.
- (8) Mivel minden tagállam rendelkezik nukleáris létesítménnyel vagy felhasznál – különösen orvosi célokra – radioaktív anyagokat, a Tanács a 2008. december 1-jén és 2-án Brüsszelben tartott ülésén elfogadott következtetéseiben elismerte a nukleáris területhez tartozó készségek iránti folyamatos igényt, melynek kielégítése elsősorban a kutatással összekapcsolódó, közösségi szinten koordinált megfelelő oktatással és képzéssel érhető el.
- (9) Noha mindegyik tagállam maga dönthet arról, hogy használ-e nukleáris energiát vagy sem, az is egyértelmű, hogy a nukleáris energia különböző szerepet tölt be az egyes tagállamokban.
- (10) A Közösség az ITER projekt közös megvalósítása érdekében az ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezete létrehozásáról szóló megállapodás³ aláírásával vállalta, hogy részt vesz az ITER-projekt felépítésében és jövőbeli kihasználásában. A Közösség hozzájárulásának irányítása a 2007/198/Euratom tanácsi határozattal⁴ létrehozott Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás (a továbbiakban: Fusion for Energy) keretében történik.

³ HL L 358., 2006.12.16., 62. o.

⁴ A Tanács 2007. március 27-i 2007/198/Euratom határozata a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról (HL L 90., 2007.3.30., 58. o.).

- (11) Ahhoz, hogy a magfúzió hitelt érdemlő megoldás legyen a kereskedelmi célú energiatermelésre, először is arra van szükség, hogy az ITER sikeresen és időben megépüljön és üzembe álljon. Másodszor pedig ambiciózus, de teljesíthető ütemtervet kell készíteni a 2050-re megvalósítandó villamosenergia-termelésre vonatkozóan. E célok eléréséhez az európai magfúziós programot fokozatosan a szóban forgó ütemterv végrehajtását szolgáló közös tevékenységi programmá kell alakítani. A folyamatban lévő magfúziós kutatási tevékenységek eredményeinek szavatolása, valamint a magfúzió területével foglalkozó érdekelt felek hosszú távú elkötelezettségének és egymással való hosszú távú együttműködésének biztosítása érdekében gondoskodni kell a Közösség támogatásának folyamatosságáról. Nagyobb hangsúlyt kell helyezni mindenekelőtt az ITER-t támogató tevékenységekre, de a demonstrációs reaktorra irányuló fejlesztésekre is, és ezen belül adott esetben a magánszektor részvételét is erősíteni kell. Ezen észszerűsítés és hangsúlyáthelyezés közben nem szabad kockára tenni azt a vezető szerepet, amelyet a fúziós energia tudományos közösségében Európa betölt.
- (12) A Közös Kutatóközpontnak továbbra is a felhasználó igényeire szabott, független tudományos és technológiai támogatást kell biztosítani a közösségi szakpolitikák megfogalmazásához, kialakításához, végrehajtásához és nyomon követéséhez, különösen a nukleáris biztonsági és védelmi kutatás és képzés területén. Az Unióban folyó kutatás emberi erőforrásainak optimális kiaknázása és a párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében a Közös Kutatóközpont által végzett új tevékenységeket minden esetben elemezni kell annak megállapítása érdekében, hogy azok összhangban állnak-e a tagállamokban folytatott tevékenységekkel. A „Horizont 2020” keretprogram nukleáris védelemmel kapcsolatos vetületeinek a Közös Kutatóközpont közvetlen tevékenységeire kell korlátozódniuk.
- (13) A Közös Kutatóközpontnak a jövőben is további erőforrásokat kell létrehoznia versenyképes tevékenységek révén, beleértve az Euratom-program közvetett tevékenységeiben való részvételt, a harmadik felekkel folytatott munkát és – csekélyebb mértékben – a szellemi tulajdon kiaknázását is.

- (14) Az Uniónak az a szerepe, hogy – valamennyi tagállama érdekében – keretet alakítson ki az atommag-hasadási technológiákra vonatkozó közös élvonalbeli kutatás, tudásteremtés és tudásmegőrzés támogatására, különös tekintettel a biztonságra, a védelemre, a sugárvédelemre és a nonproliférációra. Ehhez független tudományos eredményekre van szükség, a Közös Kutatóközpont hozzájárulása pedig kulcsfontosságú ezen a területen. A Bizottság az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának szóló, 2010. október 6-i, „Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió” című közleményében erre rámutatott, és kifejezte azon szándékát, hogy a politikai döntéshozatal tudományos alapjait a Közös Kutatóközpont révén megerősítse. A Közös Kutatóközpont e feladatnak azzal kíván eleget tenni, hogy a nukleáris biztonságot és védelmet érintő kutatási tevékenységét az Unió szakpolitikai prioritásaira összpontosítja.
- (15) A tudomány és a társadalom közötti kapcsolat elmélyítése és a tudományba vetett közbizalom megerősítése érdekében az Euratom-programnak támogatnia kell a polgárok és a civil társadalom tájékozott részvételét a kutatási és innovációs ügyekben, ehhez pedig elő kell mozdítania a tudományos oktatást, hozzáférhetőbbé kell tennie a tudományos ismereteket, olyan, felelősségteljes kutatási és innovációs menetredekkel kell kidolgoznia, amelyek eloszlatják a polgárok és a civil társadalom aggályait és megfelelnek elvárásaiknak, valamint meg kell könnyítenie részvételüket az Euratom-programhoz tartozó tevékenységekben.
- (16) Az Euratom-program végrehajtása folyamán reagálni kell a tudomány és a technológia, az ipar, a szakpolitikák és a társadalom lehetőségeinek és igényeinek alakulására. A menetredekkel tehát valamennyi érintett ágazat érdekelt feleivel szoros egyeztetésben kell kijelölni, és kellő rugalmasságot kell hagyni az új fejlemények figyelembevételéhez. Az Euratom-program ideje alatt külső szaktanácsadáshoz lehet folyamodni, igénybe véve emellett a releváns struktúrákat, például az európai technológiai platformokat is.

- (17) A 2013. február 26–27-én Brüsszelben, a Bizottság és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság közös szervezésében megrendezett – egy interdiszciplináris, többek között energetikai, közgazdasági és társadalomtudományi szakértők által készített tanulmányon alapuló – „Az atommaghasadással kapcsolatos kutatások előnyei és korlátai a karbonszegény gazdaságra nézve” című szimpóziumon folytatott viták eredményeképp a felek megállapították, hogy folytatni kell az európai szintű nukleáris kutatást.
- (18) Az Euratom-programnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az Unióban vonzóbbá váljon a kutatói életpálya. Megfelelő figyelmet kell fordítani – önkéntes jellegük tiszteletben tartása mellett – a Kutatók Európai Chartájára és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexére⁵, valamint az Európai Kutatási Térséggel összefüggésben meghatározott egyéb referenciakeretekre.
- (19) A kutatás színvonalasabbá tétele és az innováció serkentése céljából az Euratom-program keretében kialakított tevékenységek során törekedni kell a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítására a kutatásban és az innovációban, különösen a nemek közötti aránytalanság háttérben álló okok kezelésével, a női és férfi kutatók képességeinek teljes kibontakoztatásával, valamint a társadalmi nemi dimenzióknak a projektek tartalmába való beépítésével. A tevékenységek során törekedni kell továbbá a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó – az Európai Unióról szóló szerződés 2. és 3. cikkében, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. cikkében foglalt – elvek érvényre juttatására.
- (20) Az Euratom-program által támogatott kutatási és innovációs tevékenységek során tiszteletben kell tartani az etikai alapelveket. Adott esetben figyelembe kell venni a tudomány és az új technológiák etikájával foglalkozó európai csoport energiaügyi kérdésekkel kapcsolatos véleményeit. A kutatási tevékenységeknek során továbbá figyelembe kell venni az EUMSZ 13. cikkét és csökkenteni kell az állatok kutatási és kísérleti célú felhasználását, végcélként az állatfelhasználás kiváltását szem előtt tartva. Minden tevékenységet az emberi egészségvédelem magas szintjének biztosításával kell végrehajtani.

⁵ A Bizottság 2005. március 11-i ajánlása a Kutatók Európai Chartájáról és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexéről (HL L 75., 2005.3.22., 67. o.).

- (21) A hatás növelése érdekében továbbá az Euratom-programból és a magánforrásokból származó finanszírozást a köz- és a magánszféra közötti partnerségek keretében együttesen kell mozgósítani olyan kulcsfontosságú területeken, ahol a kutatás és az innováció hozzájárulhat az Unió tágabb versenyképességi céljaihoz. Különös figyelmet kell fordítani a kis- és középvállalkozások részvételére.
- (22) Az Euratom-programnak ösztönöznie kell a közös érdeken és a kölcsönös előnyökön alapuló – különösen a biztonság területét érintő – együttműködést harmadik országokkal, mindenekelőtt a nukleáris biztonság folyamatos javításának előmozdítása céljából.
- (23) A belső piacon működő összes vállalkozás egyenlő versenyfeltételeinek biztosítása érdekében az Euratom-program nyújtotta finanszírozást az állami támogatási szabályokkal összhangban kell kialakítani, ezáltal biztosítva a közkiadások eredményességét, és megelőzve a piactorzulást, például a magánfinanszírozás kiszorítását, nem hatékony piaci szerkezetek létrehozását vagy rossz hatékonysággal működő cégek fennmaradását.
- (24) Az Európai Tanács a 2011. február 4-i következtetéseiben kijelentette, hogy az uniós kutatás finanszírozásában az ellenőrzés és a kockázatkezelés újfajta megközelítésére van szükség, és új egyensúly megteremtését szorgalmazta a bizalom és az ellenőrzés, illetve a kockázatvállalás és a kockázatkerülés között. A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítéséről szóló 2010. november 11-i állásfoglalásában⁶ az Európai Parlament az adminisztratív és pénzügyi egyszerűsítés irányába történő elmozdulást szorgalmazta és kijelentette, hogy az uniós kutatásfinanszírozás során nagyobb bizalmat és kockázattűrést kellene tanúsítani a résztvevők iránt.
- (25) Az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedésekkel kell védeni a kiadási ciklus egészében, ideértve a szabálytalanságok megelőzését, feltárását és kivizsgálását, a kárba vesztett, tévesen kifizetett vagy helytelenül felhasznált források visszatéríttetését és adott esetben a bírságokat. Enyhíteni kell a résztvevőkre háruló kontroll jelentette terhet a kontrollstratégia olyan értelmű felülvizsgálatával, amely a hangsúlyt a hibaarányok minimalizálásáról a kockázatértékelésen alapuló kontrollra és a csalások felderítésére helyezi át.

⁶ HL C 74E., 2012.3.13., 34. o.

- (26) Fontos gondoskodni az Euratom-program pénzgazdálkodásának hatékony és eredményes voltáról, valamint az Euratom-program minél hatékonyabb és felhasználóbarátabb végrehajtásáról; emellett biztosítani kell a jogbiztonságot és azt is, hogy valamennyi résztvevő hozzáférhessen a programhoz. Biztosítani kell a 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet⁷ (a költségvetési rendelet) vonatkozó rendelkezéseinek, valamint az egyszerűsítésre és a szabályozás javítására vonatkozó követelményeknek való megfelelést.
- (27) Annak érdekében, hogy az Euratom-program végrehajtása minél hatékonyabb legyen, hogy egyszerűsített eljárásoknak köszönhetően ahhoz valamennyi résztvevő könnyen hozzáférjen, valamint hogy a résztvevőkre egységes, átfogó és átlátható keret legyen irányadó, indokolt, hogy az Euratom-programban való részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére – egyes kiigazításokkal, illetve kivételekkel – a „Horizont 2020” keretprogramra alkalmazandó, az 1291/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben rögzített szabályok vonatkozzanak.
- (28) A „Horizont 2020” keretprogram keretében létrehozott hitel- és tőkefinanszírozási eszközök lehető leghatékonyabb felhasználása érdekében – az Euratom-program körébe tartozó tevékenységek sajátos jellegének megőrzése, valamint a rendelkezésre álló költségvetés maximális kihasználása mellett – az Euratom-program vagy a 2014–2018-as program keretében rendelkezésre bocsátott, szóban forgó finanszírozási eszközök fel nem használásából fakadó visszafizetések közvetlenül az Euratom-program céljaira kell felhasználni.
- (29) Fontos az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: Szerződés) 2. fejezetével összhangban továbbra is elősegíteni a résztvevők által létrehozott szellemi tulajdon hasznosítását, ugyanakkor megvédeni a többi résztvevő és a Közösség jogos érdekeit is.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 966/2012/EU, Euratom rendelete az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 298., 2012.10.26., 1. o.).

- (30) Az 1908/2006/Euratom tanácsi rendelet⁸ és 139/2012/Euratom tanácsi rendelet⁹ alapján létrehozott és a Bizottság által kezelt résztvevői garanciaalapok fontos védőmechanizmusnak bizonyultak, mivel mérséklik a nem teljesítő résztvevők részéről esedékessé váló, de vissza nem fizetett összegekhez kapcsolódó kockázatokat. Az 1290/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁰ létrehozott résztvevői garanciaalapnak az e rendelet alapján végzett tevékenységekre is ki kell terjednie.
- (31) Az Euratom-program keretébe tartozó közvetett tevékenységek végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni egyrészt munkaprogramok, másrészt a közvetett tevékenységek finanszírozásának jóváhagyásáról szóló határozat elfogadására vonatkozóan. A végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek¹¹ megfelelően kell gyakorolni.
- (32) Az Euratom-programnak a vonatkozó területeken kijelölt célkitűzései eléréséhez a horizontális tevékenységek támogatására van szükség, mind az Euratom-program keretein belül, mind a „Horizont 2020” keretprogrammal közösen.

⁸ A Tanács 2006. december 19-i 1908/2006/Euratom rendelete az Európai Atomenergia-közösség hetedik keretprogramjának (2007–2011) cselekvéseiben a vállalkozások, a kutatóközpontok és az egyetemek részvételére, valamint a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 400., 2006.12.30., 1. o.).

⁹ A Tanács 2011. december 19-i 139/2012/Euratom rendelete az Európai Atomenergia-közösség keretprogramjának (2012–2013) közvetett cselekvései esetében a vállalkozások, a kutatóközpontok és az egyetemek részvételére, valamint a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 47., 2012.2.18., 1. o.).

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 11-i 1290/2013/EU rendelete a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, valamint az 1906/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 81. o.).

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011. február 16-i 182/2011/EU rendelete a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (33) A teljesítménymenedzsment eredményességéhez, beleértve az értékelést és a nyomon követést is, olyan egyedi eredményességi mutatók kidolgozására van szükség, amelyek mérhetők az idő előrehaladtával, reálisak, megfelelnek az uniós beavatkozás logikájának, továbbá a célkitűzések és a tevékenységek hierarchiáját figyelembe véve relevánsak. Megfelelő koordinációs mechanizmusokat kell bevezetni az Euratom-program végrehajtása és nyomon követése, valamint az Európai Kutatási Térség előrehaladásának, eredményeinek és működésének nyomon követése között.
- (34) A Közös Kutatóközpontnak a 96/282/Euratom bizottsági határozattal¹² létrehozott kormányzótanácsával konzultációra került sor a Közös Kutatóközpont közvetlen tevékenységeinek tudományos és technológiai tartalmáról.
- (35) A jogbiztonság érdekében az 1314/2013/Euratom tanácsi rendeletet hatályon kívül kell helyezni.
- (36) A Tanács önkéntes alapon az Európai Parlament és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét¹³ kérte,

¹² A Bizottság 1996. április 10-i 96/282/Euratom határozata a Közös Kutatóközpont átszervezéséről (HL L 107., 1996.4.30., 12. o.).

¹³ HL C [...], [...], [...] o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM
LÉTREHOZÁS

1. cikk
Létrehozás

Ez a rendelet létrehozza a 2019. január 1-jétől 2020. december 31-ig tartó időszakra az Európai Atomenergia-közösség kutatási és képzési programját (a továbbiakban: Euratom-program), és rögzíti a programban való részvétel szabályait, beleértve az e rendelet alapján odaítélt források kezelésével megbízott finanszírozó szervek programjaiban, valamint az e rendelet alapján és az 1291/2013/EU európai parlamenti és tanácsi határozattal létrehozott „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (a továbbiakban: „Horizont 2020” keretprogram) alapján közösen végrehajtott tevékenységekben való részvételre irányadó szabályokat is.

2. cikk
Fogalom meghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- a) „kutatási és innovációs tevékenység”: a kutatási, a technológiafejlesztési, a demonstrációs és az innovációs tevékenységek teljes köre, beleértve a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés előmozdítását, az eredmények terjesztését és optimalizálását, valamint az Európai Atomenergia-közösségben (a továbbiakban: Közösség) működő kutatók képzésének és mobilitásának serkentését is;
- b) „közvetlen tevékenységek”: a Bizottság által a Közös Kutatóközpontja révén végrehajtott kutatási és innovációs tevékenységek;
- c) „közvetett tevékenységek”: olyan kutatási és innovációs tevékenységek, amelyekhez az Unió vagy a Közösség (a továbbiakban az Unió) pénzügyi támogatást nyújt, és amelyeket résztvevők hajtanak végre;

- d) „a köz- és magánszféra partnersége”: olyan partnerség, amelyben magánszektorbeli partnerek, a Közösség és – adott esetben – más partnerek, például közszektorbeli szervek vállalják, hogy közösen támogatják egy kutatási és innovációs program vagy meghatározott tevékenységek kidolgozását és végrehajtását;
- e) „közszektoron belüli partnerség”: olyan partnerség, amelyben helyi, regionális, nemzeti vagy nemzetközi szintű közszektorbeli szervek vagy közfeladatot ellátó szervek a Közösséggel együtt vállalják, hogy közösen támogatják egy kutatási és innovációs program vagy meghatározott tevékenységek kidolgozását és végrehajtását.

3. cikk Célok

- (1) Az Euratom-program általános célkitűzése, hogy előmozdítsa a nukleáris kutatási és képzési tevékenységeket, hangsúlyt fektetve a nukleáris biztonság, a nukleáris védelem és a sugárvédelem folyamatos javítására, különösen annak érdekében, hogy potenciálisan hozzájáruljon az energiarendszer biztonságos és hatékony módon történő hosszú távú széntelenítéséhez. Ezt az általános célkitűzést az I. mellékletben részletezett tevékenységek útján, az e cikk (2) és (3) bekezdése szerinti különös célkitűzések elérését szolgáló közvetlen és közvetett tevékenységek formájában kell megvalósítani.
- (2) Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek különös célkitűzései a következők:
- a) a nukleáris rendszerek biztonságosságának támogatása;
 - b) hozzájárulás a radioaktív vég hulladék kezelésére alkalmas biztonságos, hosszú távú megoldások kifejlesztéséhez, ideértve a radioaktív hulladék végleges geológiai elhelyezését, valamint a particionálást és a transzmutációt is;
 - c) a nukleáris szakértelem és kiválóság fejlesztésének és fenntartásának támogatása az Unióban;

- d) az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazások sugárvédelmének és fejlesztésének támogatása, ideértve többek között azt, hogy a radioizotópokhoz biztonságos módon lehessen hozzájutni, és azokat biztonságosan lehessen használni;
 - e) előrelépés a magfúzió energiaforrásként való alkalmazhatóságának demonstrálása felé a meglévő és leendő magfúziós létesítmények hasznosítása révén;
 - f) a leendő fúziós erőművek megalapozása anyagok és technológiák fejlesztésével, valamint koncepciótervek készítésével;
 - g) az innováció és az ipari versenyképesség előmozdítása;
 - h) a páneurópai jelentőségű kutatási infrastruktúra rendelkezésre állásának és igénybevételenek biztosítása.
- (3) Az Euratom-program közvetlen tevékenységeinek különös célkitűzései a következők:
- a) a nukleáris biztonság javítása a fűtőelem- és reaktorbiztonságra, a hulladékkezelésre – ezen belül a végleges geológiai elhelyezésre, valamint a particionálásra és a transzmutációra –, továbbá a leszerelésre, valamint a veszélyhelyzeti felkészültségre is kiterjedően;
 - b) a nukleáris védelem javítása a nukleáris biztosítékokra, a nonproliferaációra, a tiltott kereskedelem elleni küzdelemre és a nukleáris kriminalisztikára is kiterjedően;
 - c) a szabványosítással kapcsolatos nukleáris tudásalap kiválóságának növelése;
 - d) a tudásmenedzsment, az oktatás és a képzés ügyének előmozdítása;
 - e) az Unió nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó politikájának támogatása.

Amennyiben a Közös Kutatóközpont új tevékenységet bízna, a Közös Kutatóközpont kormányzótanácsának elemzést kell végeznie annak megállapítása érdekében, hogy az összhangban áll-e a tagállamokban folytatott tevékenységekkel.

- (4) Az Euratom-programot olyan módon kell végrehajtani, amely biztosítja, hogy a támogatott prioritások és tevékenységek megfeleljenek a változó igényeknek, figyelemmel a tudomány, a technológia, az innováció, a szakpolitikai döntéshozatal, piacok és a társadalom állandó fejlődésére az emberi erőforrások és a pénzügyi források optimális kiaknázása, valamint az Unióban folyó nukleáris kutatás és fejlesztés terén való párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében.
- (5) A (2) és a (3) bekezdésben felsorolt különös célkitűzések keretein belül figyelembe vehetők az Euratom-program végrehajtási időszaka folyamán újonnan felmerülő nem várt igények. Ide tartozhatnak indokolt esetben a felmerülő lehetőségek, válságok és fenyegetések, az új uniós politikák kifejlesztésével kapcsolatos szükségletek nyomán, valamint a jövőbeli programok keretében támogatásra előirányzott tevékenységek kísérleti kipróbálásával összefüggésben hozandó intézkedések.

4. cikk
Költségvetés

- (1) Az Euratom-program végrehajtására biztosított pénzügyi keretösszeg 770 220 000 EUR. Ez az összeg a következőképpen oszlik meg:
- a) a magfúziós kutatási és fejlesztési programhoz kapcsolódó közvetett tevékenységek: 349 834 000 EUR;
 - b) az atommaghasadáshoz, a nukleáris biztonsághoz és a sugárvédelemhez kapcsolódó közvetett tevékenységek: 151 579 000 EUR;
 - c) közvetlen tevékenységek: 268 807 000 EUR.

Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek végrehajtása esetében a Bizottság igazgatási kiadásai az Euratom-program időtartama alatt átlagosan legfeljebb 6 %-ot tehetnek ki.

- (2) Az Euratom-program pénzügyi keretéből fedezhetők a program irányításához és célkitűzései eléréséhez szükséges előkészítő, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési és értékelési tevékenységek, és különösen – ha kapcsolódnak e rendelet általános célkitűzéseihöz – a tanulmánykészítés és a szakértői találkozók kiadásai, valamint az elsődlegesen információfeldolgozásra és -cserére szolgáló informatikai hálózatokkal kapcsolatos kiadások, továbbá a Bizottságnak az Euratom-program irányítása kapcsán felmerülő, a technikai és igazgatási segítségnyújtáshoz kapcsolódó minden egyéb kiadása. Az olyan folyamatos és ismétlődő tevékenységek, mint például a kontroll, az ellenőrzés és az IT-hálózatok kapcsán felmerülő kiadások a Bizottságnak az (1) bekezdésében meghatározott igazgatási kiadásai keretében fedezhetők.
- (3) Szükség szerint és kellően indokolt esetben a 2020. december 31-ig le nem záruló tevékenységekkel kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása céljából előirányzatok vehetők fel a 2020 utáni költségvetésbe a technikai és igazgatási segítségnyújtáshoz kapcsolódó kiadások fedezésére.
- (4) Amennyiben a közvetlen tevékenységek hozzájárulnak olyan jogalanyok által létrehozott kezdeményezésekhez, amelyeket a Bizottság a 6. cikk (2) bekezdésével és a 15. cikkel összhangban végrehajtási feladatokkal bízott meg, ez a hozzájárulás nem tekintendő a szóban forgó kezdeményezésekhez rendelt pénzügyi hozzájárulás részének.
- (5) A költségvetési kötelezettségvállalások éves részletekre bonthatók. Ebben az esetben a Bizottság az éves részletekre vonatkozóan minden évben a pénzügyi támogatásban részesülő tevékenységek előrehaladásának, a tervezett igényeknek és a költségvetési források rendelkezésre állásának a figyelembevételével tesz kötelezettségvállalást.

5. cikk
Harmadik országok társulása

- (1) Az Euratom-programhoz a következők társulhatnak:
- a) csatlakozó, tagjelölt és potenciális tagjelölt országok, az uniós programokban való részvételükre irányadó, a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelvekkel és általános feltételekkel összhangban;
 - b) az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagjai, vagy az európai szomszédságpolitika körébe tartozó azon országok vagy területek, amelyek eleget tesznek valamennyi alábbi kritériumnak:
 - i. színvonalas tudományos, technológiai és innovációs kapacitás;
 - ii. eredményes korábbi részvétel uniós kutatási és innovációs programokban;
 - iii. a szellemi tulajdon-jogok tisztességes és méltányos módon történő kezelése;
 - c) a hetedik Euratom-keretprogramhoz vagy a 2014–2018-as Euratom kutatási és képzési programhoz társult országok és területek.
- (2) A társult országoknak az Euratom-programban való részvételére irányadó különös feltételekről – beleértve az adott társult ország bruttó hazai termékének alapján megállapított pénzügyi hozzájárulást is – az Unió és a társult országok közötti nemzetközi megállapodásokban kell rendelkezni.

II. CÍM VÉGREHAJTÁS

I. FEJEZET

Végrehajtás, irányítás és támogatásnyújtási formák

6. cikk

Irányítás és a közösségi támogatásnyújtás formái

- (1) Az Euratom-programot közvetett tevékenységek útján kell végrehajtani, a költségvetési rendelet szerinti finanszírozási formák közül egynek vagy többnek, így különösen vissza nem térítendő támogatásoknak, pénzdíjaknak, beszerzéseknek és finanszírozási eszközöknek az igénybevételével. A Közösség általi támogatásnyújtás továbbá a Közös Kutatóközpont kutatási és innovációs tevékenységei formájában megvalósuló közvetlen tevékenységekből is áll.
- (2) A Szerződés 10. cikkében foglaltak sérelme nélkül a Bizottság az Euratom-program végrehajtásának meghatározott részével megbízhatja a költségvetési rendelet 58. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett finanszírozó szerveket.

A Bizottság ezenkívül az Euratom-program szerinti közvetett tevékenységek végrehajtásával megbízhatja a „Horizont 2020” keretprogram alapján létrehozott vagy abban említett szerveket is.

- (3) A Bizottság a 12. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően, végrehajtási jogi aktusok révén elfogadja a közvetett tevékenységek finanszírozásának jóváhagyásáról szóló határozatot.

7. cikk

A részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére irányadó szabályok

- (1) Az e cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, bármely jogalanynak az Euratom-program keretében végzett közvetett tevékenységekben való részvételére az 1290/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben rögzített szabályok az irányadók.
- (2) Az Euratom-program alkalmazásában az 1290/2013/EU rendelet 43. cikke (2) bekezdésének első albekezdése szerinti biztonsági szabályok magukban foglalják a tagállamoknak a Szerződés 24. cikke szerinti védelmi érdekeit is.

Az 1290/2013/EU rendelet 44. cikke (3) bekezdésének első albekezdésétől eltérve a Bizottság vagy a finanszírozó szerv – azon eredmények esetében, amelyeket olyan résztvevők hoztak létre, amelyek a Közösség részéről pénzügyi hozzájárulásban részesültek – kifogással élhet a tulajdonjog átruházásával vagy a kizárólagos vagy nem kizárólagos használati engedély megadásával szemben, amennyiben az átruházás vagy az engedély megadása olyan harmadik felek részére történik, amelyek az Euratom-programhoz nem társult harmadik országok valamelyikében rendelkeznek székhellyel, ha úgy ítéli meg, hogy az átruházás vagy az engedély megadása nem áll összhangban az uniós gazdaság versenyképességének fejlesztésére vonatkozó célkitűzéssel, vagy összeegyeztethetetlen az etikai alapelvekkel vagy biztonsági megfontolásokkal. Az említett „biztonsági megfontolások” magukban foglalják a tagállamoknak a Szerződés 24. cikke szerinti védelmi érdekeit is.

Az 1290/2013/EU rendelet 49. cikke (1) bekezdésének első albekezdésétől eltérve a Közösség és közös vállalkozásai – a Közösség politikáinak és programjainak fejlesztése, végrehajtása és nyomon követése, vagy harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott nemzetközi együttműködés keretében vállalt kötelezettségek teljesítése céljából – jogosultak hozzáférni az olyan résztvevők eredményeihez, amelyek a Közösség részéről pénzügyi hozzájárulásban részesültek. E hozzáférés jogosultja feljogosíthat harmadik feleket az eredmények közbeszerzésekben való felhasználására, továbbá e hozzáférési jog magában foglalja a használati jog továbbadásának jogát, kereskedelmi célokat és a piaci versenyben való részvétel céljait nem szolgálhatja, és jogdíjmentesen biztosítandó.

- (3) Az 1290/2013/EU rendelettel létrehozott résztvevői garanciaalap fedezi a Bizottság vagy finanszírozó szervek által e rendelet értelmében nyújtott, vissza nem térítendő támogatásból finanszírozott tevékenységek keretében a résztvevők részéről esedékessé váló, de vissza nem fizetett összegekhez kapcsolódó kockázatokat.

8. cikk

Több területet érintő tevékenységek

- (1) Az Euratom-program célkitűzéseinek elérése, valamint az Euratom-program és a „Horizont 2020” keretprogram közös kihívásainak kezelése érdekében uniós pénzügyi hozzájárulásban részesülhetnek azok a tevékenységek, amelyek az I. melléklet szerinti közvetett tevékenységek közül többet is érintenek és/vagy a „Horizont 2020” keretprogramnak a 2013/743/EU tanácsi határozattal¹⁴ létrehozott egyedi programja végrehajtását szolgálják.
- (2) Az e cikk (1) bekezdésében említett pénzügyi hozzájárulás a közvetett tevékenységekre szánt, e rendelet 4. cikkében és az 1291/2013/EU rendelet 6. cikkében rögzített pénzügyi hozzájárulások halmozásával, egyetlen finanszírozási rendszeren keresztül biztosítható.

9. cikk

Nemek közötti egyenlőség

Az Euratom-program keretében biztosítani kell a nemek közötti egyenlőség ügyének, valamint – a kutatás és az innováció tartalmát illetően – a társadalmi nemi dimenzió érvényesülésének eredményes előmozdítását.

10. cikk

Etikai alapelvek

- (1) Az Euratom-program keretében végrehajtott valamennyi tevékenységnek összhangban kell állnia az etikai alapelvekkel és a vonatkozó nemzeti, uniós és nemzetközi szabályozással, beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartáját, valamint az emberi jogok európai egyezményét és annak kiegészítő jegyzőkönyveit is.

¹⁴ A Tanács 2013. december 3-i 2013/743/EU határozata a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) végrehajtását szolgáló egyedi program létrehozásáról.

Különös figyelmet kell fordítani az arányosság elvére, a magánélet tiszteletben tartásához való jogra, a személyes adatok védelméhez való jogra, a személyeknek a testi és szellemi sérthetlenséghez való jogára, a megkülönböztetésmentességhez való jogra és arra, hogy biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

- (2) Az Euratom-program keretében végrehajtott kutatási és innovációs tevékenységeknek kizárólag a polgári alkalmazásokra kell összpontosulniuk.

11. cikk

Munkaprogramok

- (1) A Bizottság a közvetett tevékenységek végrehajtása céljából – a 12. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében elfogadott végrehajtási jogi aktusok révén – munkaprogramokat fogad el. E munkaprogramoknak teret kell engedniük az alulról építkező, a célkitűzéseket innovatív módokon kezelő megközelítéseknek.

A munkaprogramoknak a költségvetési rendelettel összhangban tartalmazniuk kell a tevékenységek végrehajtásával kapcsolatos főbb elemeket, beleértve részletes célkitűzéseiket, a kapcsolódó finanszírozást és menetrendet, valamint a végrehajtás további éveire vonatkozó többéves megközelítést és stratégiai irányvonalakat is.

- (2) A közvetlen tevékenységeket illetően a Bizottság – a 96/282/Euratom határozattal összhangban – többéves munkaprogramot készít, amely részletesebben meghatározza az I. mellékletben ismertetett célkitűzéseket, illetve tudományos és technológiai prioritásokat, valamint a végrehajtás menetrendjét.

Az említett többéves munkaprogramban figyelembe kell venni a tagállamok, a társult országok, valamint az európai és a nemzetközi szervezetek által végzett kapcsolódó kutatási tevékenységeket is. A munkaprogramot szükség szerint aktualizálni kell.

- (3) Az (1) és (2) bekezdésben említett munkaprogramokban figyelembe kell venni a tudomány, a technológia és az innováció nemzeti, uniós és nemzetközi szintű állását, valamint a vonatkozó szakpolitikai, piaci és társadalmi fejleményeket. A munkaprogramokat szükség szerint aktualizálni kell.
- (4) Az (1) és (2) bekezdésben említett munkaprogramoknak tartalmazniuk kell egy olyan szakaszt, amely ismerteti a 8. cikkben említett, több területet érintő tevékenységeket.

12. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot munkájában egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet szerinti bizottságnak minősül.
- (2) A bizottság¹⁵ két különböző konfigurációban ül össze, melyek közül az egyik az Euratom-program maghasadással összefüggő vonatkozásaival, míg a másik a magfúzióval összefüggő vonatkozásaival foglalkozik.
- (3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti vizsgálóbizottsági eljárást kell alkalmazni.
- (4) Amennyiben a bizottság véleményét írásbeli eljárás útján kéri ki, az írásbeli eljárást – ha a véleménynyilvánításra megállapított határidőn belül az elnök így dönt, vagy a bizottsági tagok egyszerű többsége ezt kéri – eredmény nélkül kell lezárni.

13. cikk

A bizottság tájékoztatása

A Bizottság a 12. cikkben említett bizottságot rendszeresen tájékoztatja az Euratom-program végrehajtásában összességében elért előrehaladásról, és időszerű információval látja el az Euratom-program keretében javasolt vagy finanszírozott valamennyi közvetett tevékenységről.

¹⁵ Az Euratom-program végrehajtásának elősegítése céljából a Bizottság a programbizottság minden ülésakor, a napirendnek megfelelően, a megállapított iránymutatásokkal összhangban megtéríti tagállamonként egy képviselő, valamint – olyan napirendi pontok esetében, amelyeknél valamely tagállam szakértőt kíván igénybe venni – tagállamonként egy szakértő/tanácsadó költségeit.

14. cikk

Külső szaktanács és társadalmi szerepvállalás

- (1) Az Euratom-program végrehajtása céljából – megfelelő esetben – figyelembe kell venni a következőktől származó szaktanácsot és észrevételeket:
 - a) a Szerződés 134. cikke szerinti Tudományos és Műszaki Bizottság;
 - b) magas szintű szakértőkből álló, a Bizottság által létrehozott független tanácsadó csoportok;
 - c) nemzetközi tudományos és technológiai megállapodások alapján a párbeszéd céljára létrehozott struktúrák;
 - d) előremutató tevékenységek;
 - e) célirányos nyilvános konzultációk (adott esetben a regionális és nemzeti hatóságok vagy érdekeltek részvételével); és
 - f) a felelősségteljes kutatás és innováció támogatását garantáló átlátható és interaktív folyamatok.

- (2) Messzemenően figyelemmel kell lenni továbbá a többek között az európai technológiai platformok, a közös programozási kezdeményezések és az európai innovációs partnerségek által megállapított kutatási és innovációs menetrendekre.

II. FEJEZET

Különös tevékenységi területek

15. cikk

Kis- és középvállalkozások

Az Euratom-programon belül különös figyelmet kell fordítani a kis- és középvállalkozások (kkv-k), valamint általánosságban a magánszektor megfelelő részvételére és az innováció rájuk gyakorolt hatásaira. Az értékelési és a nyomkövetési intézkedések részeként a kkv-k részvételét kvantitatív és kvalitatív szempontból értékelni kell.

16. cikk

A köz- és magánszféra közötti, valamint a közszektoron belüli partnerségek

A 3. cikk szerinti célkitűzések elérése érdekében az Euratom-program különös tevékenységei végrehajthatók a következők révén:

- a) Szerződés 5. fejezete alapján létrehozott közös vállalkozások;
- b) a „program-társfinanszírozási tevékenység” finanszírozási rendszeren alapuló, közszektoron belüli partnerségek;
- c) az 1291/2013/EU rendelet 25. cikke szerinti, a köz- és magánszféra közötti szerződéses partnerségek.

17. cikk

Nemzetközi együttműködés harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel

- (1) A harmadik országokban székhellyel rendelkező jogalanyok és a nemzetközi szervezetek az 1290/2013/EU rendeletben előírt feltételekkel jogosultak az Euratom-program közvetett tevékenységeiben való részvételre. Ezzel kapcsolatban az általános alapelv alóli kivételeket e rendelet 7. cikke tartalmazza. Az Euratom-programnak elő kell mozdítania a harmadik országokkal és a nemzetközi szervezetekkel való nemzetközi együttműködést, mégpedig a következő célokból:

- a) az Európai Unió kutatási és innovációs kiválóságának és vonzerejének, valamint gazdasági és ipari versenyképességének fokozása;
 - b) a közös társadalmi kihívások eredményes kezelése;
 - c) az Európai Unió külpolitikai és fejlesztéspolitikai célkitűzéseinek támogatása a külpolitika és a fejlesztéspolitika körébe tartozó programok kiegészítéseképpen. Törekedni kell a más uniós szakpolitikákkal való szinergiákra.
- (2) Célzott tevékenységeket kell végrehajtani az együttműködés meghatározott harmadik országok vagy harmadik országokból álló csoportok viszonylatában való előmozdítása céljából, stratégiai megközelítés, valamint a közös érdek, prioritások és a kölcsönös előny elve alapján, figyelembe véve az adott országok, illetve országcsoportok tudományos és technológiai képességeit és piaci lehetőségeit, valamint a várható hatást.

Elő kell mozdítani a harmadik országok programjaiban viszonyossági alapon való részvétel lehetőségét. A hatás maximalizálása érdekében elő kell mozdítani a tagállamok és a társult országok kezdeményezéseivel való koordinációt és szinergiákat. Az együttműködés jellege partnerországonként eltérő lehet.

Az együttműködés prioritásainak meghatározásánál figyelembe kell venni az Unió szakpolitikáinak alakulását, a harmadik országokkal való együttműködésre adódó lehetőségeket, valamint a szellemi tulajdon-jogok tisztességes és méltányos kezelését.

18. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció, hasznosítás és terjesztés

- (1) Az Euratom-program végrehajtása során végzett terjesztési és tájékoztatási tevékenységeket az Euratom-program alapján támogatott tevékenységek szerves részének kell tekinteni.

- (2) A kommunikációs tevékenységek közé tartozhatnak a következők:
- a) az Euratom-program szerinti finanszírozás szélesebb körű megismertetésére és igénybevételének megkönnyítésére irányuló – különösen a viszonylag kis részvételi arányú térségeket és résztvevőtípusokat célzó – kezdeményezések;
 - b) az eredmények kommunikálásának, hasznosításának és terjesztésének optimalizálásához szükséges készségek átadására irányuló célirányos segítségnyújtás projekteknek és konzorciumoknak;
 - c) kezdeményezések a tudományos, technológiai és innovációs vonatkozású kérdésekről való nyilvános párbeszéd és vita előmozdítására, valamint a közösségi média és az egyéb innovatív technológiák és módszerek adta lehetőségek kihasználására;
 - d) az Unió politikai prioritásainak kommunikálása, feltéve, hogy a prioritások e rendelet céljaihoz kapcsolódnak; így különösen a Bizottságnak időben részletes tájékoztatást kell nyújtania a tagállamok részére.
- (3) A Szerződésre és a vonatkozó uniós jogszabályokra is figyelemmel a terjesztési tevékenységek közé tartozhatnak a következők:
- a) olyan tevékenységek, amelyek több projekt – köztük adott esetben más forrásból finanszírozott projektek – eredményeit egyesítik felhasználóbarát adatbázisok és a fő eredményeket összefoglaló jelentések rendelkezésre bocsátása céljából;
 - b) eredmények terjesztése a szakpolitikai döntéshozók körében – beleértve a szabványügyi szervezetek is – annak előmozdítására, hogy a szakpolitikai szempontból lényeges eredményeket a megfelelő nemzetközi, uniós, nemzeti és regionális szintű szervezetek felhasználják.

III. FEJEZET

Kontroll

19. cikk

Kontroll és ellenőrzés

- (1) E rendelet végrehajtása céljából olyan kontrollrendszert kell kialakítani, amely észszerű biztosítékot jelent a működés eredményességével és hatékonyságával kapcsolatos kockázatok megfelelő kezelésére, valamint a háttérügyletek jogszerűségére és szabályszerűségére nézve, figyelemmel a programok többéves voltára, valamint az érintett kifizetések jellegére.
- (2) A kontrollrendszernek megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a bizalom és a kontroll között, figyelembe véve a kontroll igazgatási és egyéb költségeit annak minden szintjén, különös tekintettel a résztvevőkre, annak érdekében, hogy az Euratom-program elérhesse célkitűzéseit, és magához vonzhassa a legkiválóbb kutatókat és a leginnovatívabb vállalkozásokat.
- (3) Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek kiadásaira alkalmazandó – a kontrollrendszer részét képező – ellenőrzési stratégiának a program egészének kiadásaiból vett reprezentatív minta pénzügyi ellenőrzésén kell alapulnia. A reprezentatív mintát ki kell egészíteni a kiadásokhoz kapcsolódó kockázat értékelése alapján történő mintavétellel.

Az Euratom-program közvetett tevékenységeire fordított kiadások ellenőrzését következetesen, a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elvével összhangban kell végezni annak érdekében, hogy az ellenőrzés minél kisebb terhet rójon a résztvevőkre.

20. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

- (1) A Bizottság megfelelő intézkedésekkel – csalás, korrupció és más jogellenes cselekmények elleni megelőző intézkedésekkel, hatásos ellenőrzésekkel, szabálytalanság feltárása esetén a jogtalanul kifizetett összegek visszafizetetésével, valamint szükség esetén hatékony, arányos és visszatartó erejű igazgatási és pénzügyi szankciókkal – biztosítja, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekei az e rendelet alapján finanszírozott fellépések végrehajtása során ne sérüljenek.
- (2) A Bizottság vagy annak képviselői, valamint a Számvevőszék jogosult dokumentumalapú és helyszíni ellenőrzést végezni a vissza nem térítendő támogatások kedvezményezettjeinél, és azon vállalkozóknál és alvállalkozóknál, akik e rendelet alapján uniós forrásokban részesültek.

A (3) bekezdésben foglaltak sérelme nélkül a Bizottság az utolsó részlet kifizetésétől számított két éven belül végezhet ellenőrzéseket.

- (3) Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) – a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁶, valamint a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendeletben¹⁷ foglalt rendelkezéseknek és eljárásoknak megfelelően – nyomozásokat, többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat folytathat annak megállapítására, hogy elkövettek-e valamely vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodással, illetve határozattal vagy az Euratom-program alapján finanszírozott szerződéssel összefüggésben az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalást, korrupciót vagy más jogellenes cselekményt.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. szeptember 11-i 883/2013/EU, Euratom rendelete az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

¹⁷ A Tanács 1996. november 11-i 2185/96/Euratom, EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

- (4) Az e rendelet végrehajtása keretében harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel kötött együttműködési megállapodásoknak, továbbá az e rendelet végrehajtása keretében létrejött szerződéseknek, vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodásoknak és határozatoknak az (1), (2) és (3) bekezdésben foglaltak sérelme nélkül olyan rendelkezéseket kell tartalmazniuk, amelyek kifejezetten felhatalmazzák a Bizottságot, a Számvevőszéket és az OLAF-ot arra, hogy saját hatáskörükön belül lefolytassák az említett ellenőrzéseket és vizsgálatokat.

IV. FEJEZET

Nyomon követés és értékelés

21. cikk

Nyomon követés

- (1) A Bizottság évente nyomon követi az Euratom-program végrehajtását, beleértve előrehaladását és eredményeit is. A Bizottság e tekintetben tájékoztatást nyújt a 12. cikkben említett bizottság számára.
- (2) A Bizottság jelentést készít az (1) bekezdés szerinti nyomon követés eredményeiről, és nyilvánosságra hozza azokat.

22. cikk

Értékelés

- (1) Az értékeléseket kellő időben kell elvégezni ahhoz, hogy a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek.

A Bizottság 2022. december 31-ig átlátható eljárás során kiválasztott független szakértők segítségével utólagos értékelést készít az Euratom-programról. Az értékelésnek ki kell terjednie az intézkedések indokaira, végrehajtására és eredményeire, valamint hosszú távú hatásaira és fenntarthatóságára annak érdekében, hogy egy ezt követő intézkedés esetleges megújítására, módosítására vagy felfüggesztésére vonatkozó döntés alapjául szolgálhasson.

- (2) Az (1) bekezdésben foglaltak sérelme nélkül az Euratom-program közvetlen és közvetett tevékenységeit külön-külön kell értékelni.
- (3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett értékelésekkel a 3. cikkben rögzített célkitűzések megvalósulásának haladását kell felmérni, figyelembe véve a II. mellékletben meghatározott vonatkozó eredményességi mutatókat.
- (4) Adott esetben és amennyiben lehetséges, a tagállamok az érintett intézkedések nyomon követéséhez és értékeléséhez szükséges adatokat és információkat a Bizottság rendelkezésére bocsátják.
- (5) A Bizottság az (1) és a (2) bekezdésben említett értékelések következtetéseit saját észrevételeivel együtt az Európai Parlament, a Tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé tárja.

III. CÍM

ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

23. cikk

Hatályon kívül helyezés és átmeneti rendelkezések

- (1) Az 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet 2019. január 1-jével hatályát veszti.
- (2) Az (1) bekezdés sérelme nélkül az 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet alapján közösségi pénzügyi támogatásban részesülő tevékenységekre és cselekvésekre a megszűnésükig, teljesülésükig vagy lezárásukig továbbra is az említett tevékenységekre vagy cselekvésekre alkalmazandó szabályok az irányadók. Az 1314/2013/Euratom tanácsi rendelettel létrehozott bizottság fennmaradó feladatait az e rendelet 12. cikkében említett bizottságnak szükség esetén át kell vállalnia.

- (3) A 4. cikkben említett pénzügyi keretösszegeből fedezhetők az Euratom-program és az 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtással kapcsolatos kiadások is.
- (4) A költségvetési rendelet 140. cikke (6) bekezdésének harmadik albekezdésétől eltérve az 1291/2013/EU rendelet értelmében létrehozott valamely pénzügyi eszköz által termelt és az e rendelet vagy az 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet alapján rendelkezésre bocsátott pénzeszközök fel nem használásából fakadó éves visszafizetéseket az Euratom-programra kell fordítani.

24. cikk
Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*
